

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1760/2023
27.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тања Симоновић, адвокат из ..., против туженог Здравственог центра „Врање“, коју заступа законски заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 591/23 од 08.02.2023. године, у седници одржаној 27.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 591/23 од 08.02.2023. године, у ставу другом и трећем изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 2/2022 од 28.10.2022. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужба за поништај одлуке директора туженог бр. ... од 18.12.2018. године повучена. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде увећане зараде по основу прековременог рада и на име увећања зараде по основу рада недељом за период од 01.09.2018. године до 24.10.2019. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом, како је одређено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 93.360,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 84.000,00 динара од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 591/23 од 08.02.2023. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда у ставу другом изреке у делу којим је обавезан тужени да на име увећања зараде за прековремени рад за период од 01.09.2018. године до 24.10.2019. године исплати тужиоцу појединачне месечне износе за септембар, новембар и децембар 2018. године и март 2019. године са законском затезном каматом како је то означено у том ставу изреке и у делу којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати увећање зараде по основу рада недељом. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име

увећања зараде за прековремени рад за период од 01.09.2018. године до 24.10.2019. године појединачне месечне износе са законском затезном каматом, како је одређено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке првостене пресуде тако што је одлучнео да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију побијајући је, како произлази из навода ревизије, у ставу другом и трећем изреке, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у преиначујућем делу на основу члана 403. став 2. тачка 2. у вези члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) – ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на радном месту лекара специјалисте ... у Служби за ..., ОЈ Општа болница, Здравственог центра Врање, на неодређено време. Уговором о уређивању права, обавеза и одговорности од 31.05.2006. године, одређено је да тужилац обавља послове „др спец. ... и шеф одсека ...“, са пуним радним временом у трајању од 40 часова недељно, које због отежаних услова рада може бити скраћено на 36 часова недељно. Одлуком туженог бр. .. од 18.12.2018. године о почетку, распореду и завршетку радног времена запослених у ОЈ Општа болница ЗЦ Врање одређено је пуно радно време запослених у трајању од 40 часова у радној недељи, односно 174 часова месечно, а која одлука се односи на службу за ..., у коју је распоређен тужилац. Одлуком је утврђено да се иста примењује почев од 01.01.2019. године, те да се ставља ван снаге ранија Одлука о распореду, почетку и завршетку радног времена бр 01-4025 од 29.10.2008. године. Из налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке утврђен је обрачун разлике увећане зараде по основу прековременог рада и рада недељом уз коришћење корективног коефицијента, који се добија дељењем пуног недељног фонда часова, са часовима скраћеног радног времена (40:36), а који износи 1,11. Допунским налазом налозом вештака утврђен је обрачун разлике мање исплаћене зараде по основу прековременог рада само за време преко 40 часова недељно, сходно Одлуци бр. ... од 18.12.2018. године, у укупном износу од 8.319,77 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог на исплату по основу прековременог рада и рада недељом, у висини утврђеној основним налазом вештака, налазећи да је у погледу захтева тужиоца за исплату разлике зараде по основу прековременог рада, неопходно непосредно применити одредбе ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, сходно чл. 8 Закона о раду, а којим актом се за радно место тужиоца прописује скраћено радно време од 36 часова недељно. Према закључку првостепеног суда Одлука туженог бр. .. од 18.12.2018. године, по којој радно време запослених, па и тужиоца, износи 40 часова недељно, није у складу са наведеним ПКУ.

Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и закључио да је првостепени суд правилно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев за исплату увећане зараде на име прековременог рада у

месецу септембру, новембру и децембру 2018. године и у делу месеца марта 2019. године, у укупном износу од у износу од 8.319,77 динара, као увећане зараде на име рада недељом, имајући у виду да је обрачун вештака сачињен на основу евиденције туженог о присуству тужиоца на раду и радном времену од 40 часова недељно, те је у том делу потврдио првостепену пресуду. Међутим, у делу потраживаног за исплату увећане зараде на име прековременог рада за преостали период, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и делимично одбио тужбени захтев, налазећи да се у конкретном случају имају применити Одлука туженог од 18.11.2018. године и уговор о раду тужиоца којима је утврђено да је радно време тужиоца 40 часова недељно. Наведена Одлука туженог није у супротносима са одредбама ПКУ туженог, јер се скраћење радног времена не врши по аутоматизму, већ само у ситуацији када је актом о процени ризика утврђено да се ради о радном месту са повећаним ризиком, што код радног места тужиоца није случај. Код наведеног, тужиоцу припада увећање зараде по основу прековременог рада, у висини утврђеној допунским налазом и мишљењем вештака економско финансијске струке само за време преко 40 часова недељно у износу од 8.319,77 динара, са законском затезном каматом.

Неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 53 Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05...95/18), прописано је да је на захтев послодавца, запослени дужан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран (у даљем тексту: прековремени рад); прековремени рад не може да траје дуже од осам часова недељно; запослени не може да ради дуже од 12 часова дневно укључујући и прековремени рад; запосленом који ради на пословима на којима је уведено скраћено радно време у складу са чланом 52 овог закона не може да се одреди прековремени рад на тим пословима, ако законом није друкчије одређено.

Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС”, бр. 1/2015), а који је био на снази у делу утуженог периода, до 31.12.2018. године, у члану 95 став 1 тачка 3. и 4. је прописано да запослени има право на додатак на плату: 3) за рад недељом - 20% од основне плате и 4) за прековремени рад здравствених радника (дежурство и рад по позиву) - 26% од основне плате. Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС”, бр. 106/2018), који је био на снази у преосталом спорном периоду, у члану 94 став 1. тачка 3. и 4. садржи истоветне одредбе.

Одредбом члана 38. оба наведена Посебна колективна уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, истоветно је уређено питање скраћеног радног времена и прописано да се радно време запосленог, у складу са законом, скраћује сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, у складу са извршеном проценом ризика и стручном анализом службе медицине рада (став 1). Дужина радног времена за групе послова, уколико се те групе послова обављају на радним местима која су утврђена као радна места са повећаним ризиком, утврђује се иа основу следећих смерница: 3) трећа група послова од 36 сати: стални рад у службама патологије и судске медицине (радна места лекара, медицинских сестара и техничара и болничара); стални рад са лицима са менталним сметњама (радна места лекара и медицинских сестара и техничара), а у стационарним установама сви запослени на одељењу; рад на давању цитостатске терапије (радна места лекара и медицинских сестара и техничара); радна места у

операционим и порођајним салама (радна места лекара, бабица, анестетичара и инструментара); рад у хемодијализи (сви запослени у служби); радна места у интензивној нези (радна места лекара, анестетичара и медицинских сестара и техничара); стални рад у служби хематологије и лабораторијама са заразним, токсичним и канцерогеним материјалима (радна места здравствених радника и здравствених сарадника, перачи суђа и чистачице - хигијеничарке); стални рад на одељењима са инфективним болесницима (сви запослени); стални рад на узимању и давању крви и деривата крви (радна места лекара и медицинских сестара и техничара) (став 2. тачка 3).

Из наведених одредаба Посебног колективног уговора за здравствене установе произлази да се радно време запослених скраћује само за радна места за која је актом о процени ризика утврђено да се ради о радним местима са повећаним ризиком, у складу са извршеном проценом ризика и стручном анализом службе медицине рада. У конкретном случају, Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини туженог од 31.09.2017. године, наведена су радна места која су утврђена као радна места са повећаним ризиком, при чему за послове које обавља тужилац није утврђено да се ради о радном месту са повећаним ризиком, а Одлуком туженог од 18.11.2018. године и уговором о раду тужиоца утврђено је да је радно време тужиоца 40 часова недељно.

Супротно наводима ревизије, радно место лекара специјалисте ... на коме ради тужилац, сходно актима и одлукама туженог, није било утврђено као радно место са повећаним ризиком у ком случају би тужилац имао право на скраћено радно време у складу са одредбом члана 38. Посебног колективног уговора за здравствене установе, већ је Одлуком туженог која се примењује од 01.01.2019. године, као и уговором о раду, тужиоцу одређено пуно радно време у трајању од 40 часова у радној недељи. Код наведеног, право на увећану зараду за прековремени рад тужиоцу припада за сате рада који прелазе 40 часова недељно, како је то правилно закључио другостепени суд.

Ни осталим наводима ревизије не доводи се у питање правилност и законитост побијане пресуде, будући да је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права.

Правилно је другостепени суд одлучио и о трошковима поступка на основу одредбе члана 153. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић